

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى مُحَمَّدٍ وَّ اٰلِ مُحَمَّدٍ وَّ عَجِّلْ فَرَجَهُمْ

کتاب فارسی

(فعالیت‌های خوانداری)

دوم دبستان

نیازهای ویژه

وزارت آموزش و پرورش
سازمان آموزش و پرورش استثنایی کشور

نام کتاب: فارسی (فعالیت‌های خوانداری) پایه دوم دبستان - کد ۵۲۰۳۱
پدیدآورنده: سازمان آموزش و پرورش استثنایی کشور
مدیریت برنامه‌ریزی درسی و تألیف: معاونت برنامه‌ریزی آموزشی و توان بخشی
شناسه افزوده برنامه‌ریزی و تألیف: محبوبه ضرغام‌پور، فخرالسادات موسوی، طاهره پورسلیمان، معصومه شجاعی، فائزه افتخاری (اعضای گروه تألیف)
مدیریت آماده‌سازی هنری: اداره چاپ و انتشارات سازمان آموزش و پرورش استثنایی کشور
شناسه افزوده آماده‌سازی: احمد رضا امینی (مدیر امور فنی و چاپ) - مجید ذاکری یونسی (مدیر هنری) - مجتبی احمدی (طراح گرافیک و صفحه‌آرا) - مسعود قره‌باغی (تصویرگر) - سیدعلی موسوی (طراح جلد)
نشانی سازمان: تهران: خیابان انقلاب، خیابان برادران مظفر، شماره ۶۶
تلفن: ۶۶۹۷۰۴۵۵، دورنگار: ۶۶۹۷۰۷۷۸، کدپستی: ۱۴۱۶۹۳۵۶۸۴
ناشر: شرکت افست: تهران - کیلومتر ۴ جاده آبدلی، پلاک ۸، تلفن: ۷۷۳۳۹۰۹۳، دورنگار: ۷۷۳۳۹۰۹۷، صندوق پستی: ۱۱۱۵۵-۴۹۷۹
چاپخانه: شرکت افست «سهامی عام»
سال انتشار و نوبت چاپ: چاپ هفتم ۱۴۰۰

برای دریافت فایل pdf کتاب‌های درسی به نشانی www.chap.sch.ir مراجعه نمایید.

کلیه حقوق مادی و معنوی این کتاب متعلق به سازمان آموزش و پرورش استثنایی کشور است و هرگونه استفاده از کتاب و اجزای آن به صورت چاپی و الکترونیکی و ارائه در پایگاه‌های مجازی، نمایش، اقتباس، تلخیص، تبدیل، ترجمه، عکس برداری، نقاشی، تهیه فیلم و تکثیر به هر شکل و نوع بدون کسب مجوز از این سازمان ممنوع است و متخلفان تحت پیگرد قانونی قرار می‌گیرند.

شابک ۵-۲۴۴۳-۰۵-۹۶۴-۹۷۸ - 978-964-05-2443-5

باسمه تعالی

فرآیند تولید برنامه‌ی درسی مجموعه فعالیت‌های نظام‌مند و طرح ریزی شده‌ای است، که تلاش دارد ابعاد چهارگانه زیر نظام برنامه درسی (طراحی، تدوین، اجرا و ارزشیابی) را در یک بافت منسجم و هماهنگ با غایت و اهداف نظام تعلیم و تربیت رسمی سامان‌دهی نماید.

در تدوین محتوای کتب دانش‌آموزان با نیازهای ویژه که بخشی از فرآیند برنامه‌ریزی درسی است، سعی شده تا ملاحظات ساحت‌های تربیتی حاکم بر فلسفه تعلیم و تربیت که ناظر بر رشد و توانمندی دانش‌آموزان برای درک و فهم دانش پایه و عمومی، کسب مهارت‌های دانش افزایی، به کارگیری شیوه تفکر علمی و منطقی، توان تفکر انتقادی، آمادگی جهت بروز خلاقیت و نوآوری و نیز کسب دانش، بینش و تفکر فناورانه برای بهبود کیفیت زندگی است، مورد توجه قرار گیرد. این محتوا با فراهم نمودن فرصت‌های مناسب برنامه‌درسی ضمن تأکید بر انعطاف در عین ثبات و همه جانبه نگری و توجه به هویت ویژه متربیان با نیازهای خاص، زمینه‌ساز دستیابی دانش‌آموزان به کسب شایستگی‌های لازم (توان مندی‌ها، مهارت‌ها) می‌باشد.

امید است این محتوا در تحقق اهداف مؤثر باشد و معلمان عزیز و گرامی با بهره‌گیری از این کتاب بتوانند فراگیران را در دستیابی به صلاحیت‌های فردی و اجتماعی یاری نمایند.

این کار بزرگ حاصل همکاری صمیمانه کارشناسان سازمان آموزش و پرورش کودکان استثنایی و گروه‌های تألیف کتاب‌های درسی می‌باشد، شایسته است از تلاش و مساعی تمامی این عزیزان و همکاران سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی وزارت متبوع که در مراحل چاپ و آماده سازی ماریاری داده‌اند، تقدیر و تشکر نمایم.

در اینجا از همه همکاران و صاحب نظران درخواست می‌نمایم، تا نظرات و پیشنهادهای خود را در خصوص این محتوا به این سازمان منعکس نمایند.

معاون وزیر و رئیس سازمان آموزش و پرورش استثنایی کشور

فهرست

۹ ..... خدای مهربان

فصل اول: نهادها

۱۲ ..... درس ۱: بچه‌ها مدرسه!

۱۶ ..... درس ۲: در مدرسه چه خبر؟

۲۰ ..... باهم بخوانیم (رفتن به دبستان)

۲۱ ..... درس ۳: مسجد خانه‌ی خدا

۲۵ ..... می‌توانم بخوانم (دوست جدید)

فصل دوم: بهداشت

۲۸ ..... درس ۴: تمیز باشیم

۳۳ ..... باهم بخوانیم (مسواک)

۳۴ ..... درس ۵: بچه‌ها در پارک

۳۸ ..... می‌توانم بخوانم (چه خانه‌ی تمیزی!)

فصل سوم: اخلاق فردی و اجتماعی

۴۲ ..... درس ۶: مهمان عزیز

۴۷ ..... درس ۷: تلفن

۵۲ ..... باهم بخوانیم (تلفن)

۵۳ ..... درس ۸: چراغ راهنما

۵۷ ..... می‌توانم بخوانم (دانی، خرس با ادب)

فصل چهارم: طبیعت

۶۰ ..... درس ۹: داستان یک درخت

۶۴ ..... درس ۱۰: چهار فصل

۶۹ ..... باهم بخوانیم (بهار)

۷۰ ..... درس ۱۱: روستای زیبا

۷۵ ..... می‌توانم بخوانم (موش و گل‌های جنگل)

فصل پنجم: ایران من

- درس ۱۲: ایران وطن ما ۷۸
- باهم بخوانیم (پرچم) ۸۲
- درس ۱۳: سفر به آستارا ۸۳
- می‌توانم بخوانم (سفر مرغابی) ۸۷

فصل ششم: مناسبت‌ها

- درس ۱۴: حضرت محمد(ص) ۹۰
- باهم بخوانیم (پیامبر ما) ۹۵
- درس ۱۵: عید نوروز ۹۶
- می‌توانم بخوانم (روز ورزش) ۱۰۱
- شکر خدای مهربان ۱۰۳

سخنی با همکاران

خداوند متعال را شاکریم که در راستای سند تحول بنیادین و تغییر نگرش ها در قلمرو آموزش و پرورش توانستیم در چهار چوب برنامه درسی زبان، به بازنگری برنامه درسی فارسی و تولید محتوای جدید پرداخته و کتاب فارسی پایه دوم را به همین اساس تألیف و سازماندهی نماییم. برای آموزش فارسی در پایه دوم دو کتاب در نظر گرفته شده است.

الف) کتاب فارسی (خوانداری) شامل : مهارت های شفاهی زبان

ب) کتاب کار فارسی (نوشتاری) شامل : مهارت های کتبی زبان

کتاب فارسی (خوانداری) پایه دوم در شش فصل با مضامین نهادها، بهداشت، اخلاق فردی و اجتماعی، طبیعت، ایران وطن ما و مناسبت ها تنظیم شده است. با ستایش پروردگار آغاز و به نیایش ختم می گردد و با خط نسخ نگاشته شده است.

در هر درس زبان آموز اطلاعات و معارف را از طریق متن درس ها و آموزه ها دریافت می کند این کار سبب پرورش ذهن و زبان ، گسترش دامنه واژگان و تقویت تفکر دانش آموز می شود.

اولین سطح خواندن ، روان خوانی (خواندن درست و روان یک متن) و سطح دیگر آن درک متن می باشد که با کمک تصویرها و متن ، درک و دریافت تسهیل می شود. پس یکی از هدف های خواندن متن هر درس در کتاب فارسی دوم تقویت توانایی ادراکی زبان آموزان می باشد.

بین و بگو: این فعالیت با هدف تقویت فرآیندهای ذهنی ، توجه ، تمرکز، واکنش نسبت به پرسش، درک تصویری ، گسترش دامنه واژگان ، رشد توانایی تبدیل دیده ها به گفتار، جمله سازی ، بیان شفاهی دیده ها و نکات دیگری که ممکن است دانش آموزان به طور ویژه به آن توجه داشته باشند، تنظیم گردیده است. نظم فکری، تقویت حافظه بصری، توانایی برقراری ارتباط بین تصویرهای متوالی و درک مفهوم در آنها از دیگر اهداف این فعالیت می باشد.

پرسش های مطرح شده جنبه الگویی دارد و معلم می تواند علاوه بر آن پرسش های دیگری نیز مطرح نماید. سؤالات می تواند هم مربوط به تصاویر و هم سؤالات واگرا در ارتباط با خود تصویر و خود دانش آموز باشد. پاسخ ها می تواند به صورت فردی یا گروهی باشد بدین صورت شرایط برای یادگیری مشارکتی فراهم می شود.

بدانیم که: هدف از این فعالیت گسترش واژگان و شناخت معانی مختلف یک واژه و همچنین به کارگیری واژه جدید در نوشتن و سخن گفتن است. واژه جدید ابتدا در قالب جمله و سپس به صورت واژه و هم معنی آن آموزش داده می شود.

فکر کن و بگو: این فعالیت با هدف ارزیابی درک دانش آموز از محتوا و پیام درس تنظیم شده است. در اینجا نیز پرسش ها جنبه الگویی دارد و آموزگار به فراخور درک دانش آموز علاوه بر پرسش های مطرح شده به انتخاب پرسش هایی از متن درس می پردازد.

بگرد و پیدا کن: این تمرین در کتاب فارسی بدین منظور است که دانش آموز ضمن تمرکز و توجه و بازخوانی مجدد درس، دوباره به متن درس رجوع کند و به صورت هدفمند کلمه های خواسته شده را بیابد.

بیاموز و بگو: برای به کارگیری درست زبان و توفیق در برقراری ارتباط گفتاری و نوشتاری و نیز سامان دهی بهتر فکر و ذهن دانش آموز نیازمند است که الگوهای دستورهای صحیحی را در زبان فارسی معیار بداند و عادت کند تا آنها را در گفته ها و در آینده در نوشته های خود بکار برد. این تمرین، شروعی برای برقراری ارتباط گفتاری و نوشتاری، درک خوانداری و نوشتاری است. در این فعالیت دانش آموز با بعضی از قواعد و نکات دستوری زبان فارسی آشنا می شود.

باهم بخوانیم: شامل اشعاری است که مکمل و هم سو با محتوای هر فصل می باشد این اشعار برای دانش آموز گذشته از ایجاد نشاط و شکفتگی روح، زمینه ای مناسب برای زبان آموزی، شناخت واژگان، آشنایی با مفاهیم و ارزش های اجتماعی، اخلاق، علمی و فرهنگی است و در انتخاب آنها سعی شده ملاک های زیر مدنظر باشد.

-ریتیم و آهنگ مناسب

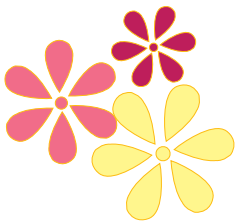
-هم سویی با محتوای هر فصل

-استحکام زبانی و دارا بودن تصویرهای شعری و خیال انگیز.

می توانم بخوانم: در پایان هر فصل یک متن «می توانم بخوانم» پیش بینی شده است. این متن ها در راستای محتوای همان فصل می باشد. اصلی ترین هدف آموزشی آن، پرورش و تقویت مهارت درست خواندن، ایجاد عادت به مطالعه، افزایش واژگان خوانداری است و فرصتی است که زبان آموز توانایی و قابلیت های خواندن خویش را به نمایش بگذارد.

متن می توانم بخوانم در قالب داستان هایی از یک جنگل سبز می باشد و دارای جاذبه و کشش های فراوان می باشد.

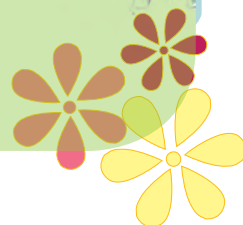

خدای مهربان!

ای خدای مهربان، من همه‌ی کارهایم را با نام تو شروع می‌کنم و از تو می‌خواهم که به من کمک کنی تا خوب درس بخوانم و کارهای خوب انجام دهم.

آمین

فصل اول

نہا دھا

درس ۱: بچه‌ها مدرسه!

فصل پاییز نزدیک بود.

آرمان و آوا با پدر و مادر خود به بازار رفتند.

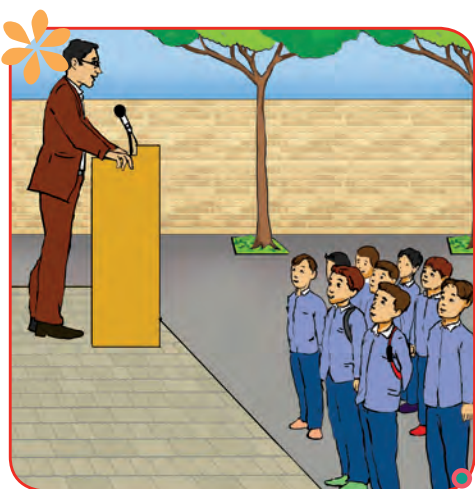
آوا کیف و دفتر خرید و آرمان یک روپوش آبی خرید.

آن‌ها وقتی به خانه آمدند، کیف و لباس خود را مرتب کردند و برای

رفتن به مدرسه آماده شدند.

به تصویرهای بالا نگاه کن.

★ داستان تصویرهای بالا را تعریف کن.

★ با چه وسیله‌ای به مدرسه می‌روی؟

بدانیم که

اُتاق آرمان مرتّب است.

اُتاق آرمان نظم دارد.

آوا برای رفتن به مدرسه آماده شد.

آوا برای رفتن به مدرسه حاضر شد.

مرتّب است: نظم دارد.

آماده شد: حاضر شد.

فکرکن و بگو

★ آرمان و آوا برای خرید به کجا رفتند؟

★ آوا از بازار چه چیزهایی خرید؟

★ برای رفتن به مدرسه چه کارهایی انجام می‌دهی؟

بگرد و پیدا کن

★ کلمه‌های زیر را در متن پیدا کن.

پاییز- روپوش آبی- مدرسه- لباس- رفتند

✱ وقتی این کلمه‌ها را می‌خوانیم، در آخر آن‌ها صدای « اِ » می‌شنویم.

مانند:

کاسه، پروانه، شانه، پرنده، ستاره

✱ وقتی این کلمه‌ها را می‌خوانیم، در آخر آن‌ها صدای « هِ » می‌شنویم.

مانند:

کوه، نگاه، ده، به به، نُه

✱ حالا تو بگو:

- دو کلمه که نشانه‌های « هِ » در آخر آن‌ها صدای « اِ » می‌دهد.
- دو کلمه که نشانه‌های « هِ » در آخر آن‌ها صدای « هِ » می‌دهد.
- کلمه‌هایی که نشانه‌های « هِ » در آخر آن‌ها صدای « اِ » می‌دهد.

را در متن درس پیدا کن و بگو.

درس ۲: در مدرسه چه خبر!

روز اول مهر است.

دانش آموزان با خوش حالی به مدرسه آمدند.

آنها با نظم وارد کلاس شدند و به آموزگار سلام کردند.

آموزگار گفت: به کلاس دوم خوش آمدید.

سال قبل شما خواندن و نوشتن را یاد گرفتید. امسال هم با کمک خدا

چیزهای بیشتری یاد می گیرید.

بین و بگو

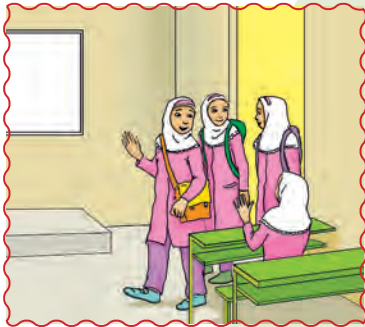
به تصویرهای بالا نگاه کن.

★ برای هر تصویر یک جمله بگو.

★ نام کتابهای درسی خود را بگو.

بدانیم که

بچه‌ها با خوش‌حالی به مدرسه می‌روند.

بچه‌ها با شادی به مدرسه می‌روند.

آنها به آموزگار سلام می‌کنند.

آنها به معلم سلام می‌کنند.

خوش‌حالی: شادی

آموزگار: معلم

فکر کن و بگو

★ دانش‌آموزان چه روزی وارد مدرسه شدند؟

★ بچه‌ها چگونه وارد مدرسه شدند؟

★ نام مدرسه‌ی خود را بگو.

بگرد و پیدا کن

★ کلمه‌های زیر را در متن پیدا کن.

مهر - خواندن - نظم - امسال - خوش‌حالی

★ نشانه‌ی «و» در کلمه‌هایی مانند:

روستا، دود، دوست، صورت، توت، صدای «او» می‌دهد.

در کلمه‌هایی مانند: ورزش، نانوا، پرواز، آوا، می‌آورد صدای «و» می‌دهد.

در کلمه‌هایی مانند: خود، خورشید، نوک، روشن، می‌خورد صدای «اُ» می‌دهد.

★ حالا تو بگو:

دو کلمه که نشانه‌ی «و»، صدای «او» داشته باشد.

دو کلمه که نشانه‌ی «و» صدای «و» داشته باشد.

دو کلمه که نشانه‌ی «و» صدای «اُ» داشته باشد.

کلمه‌هایی که نشانه‌ی «و» صدای «و» داشته باشد،

را در متن درس پیدا کن و بگو.

رفتن به دبستان

خورشید تابان

سلام به خورشید

سوی دبستان

من می‌روم باز

آماده کردم

کیفم را از شب

با خود آوردم

ماژیک‌هایم را

این هم لباسم

این کفش و کلاه

هوش و حواسم

صد آفرین به

سلام و لبخند

روی لب دارم

شیرین‌تر از قند

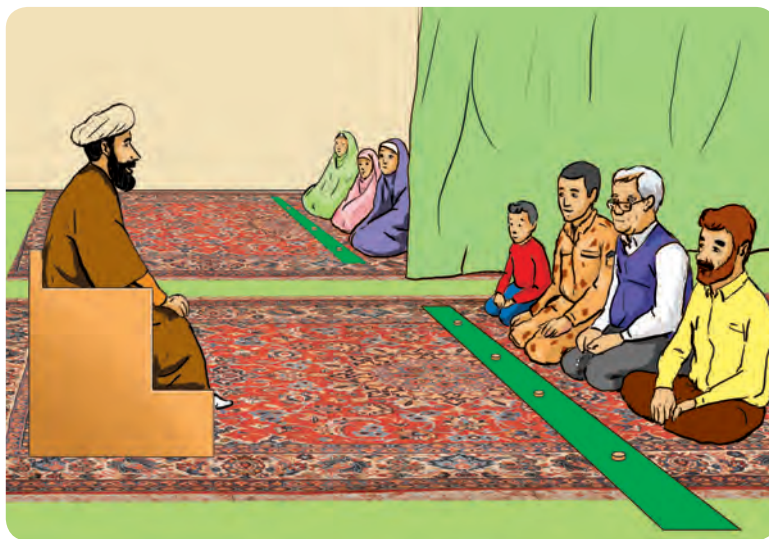
یک عالمه حرف

«مهری ماهوتی»

با تلخیص

درس ۳: مسجد خانه‌ی خدا

خانه‌ی صادقِ نزدیکِ مسجد است.

صادق با پدرش برای خواندنِ نماز به آن‌جا رفت.

در مسجد پیش‌نماز برای مردمِ صحبت کرد.

او گفت: مسجد خانه‌ی خدا است. ما در وقتِ نماز با خدا صحبت می‌کنیم

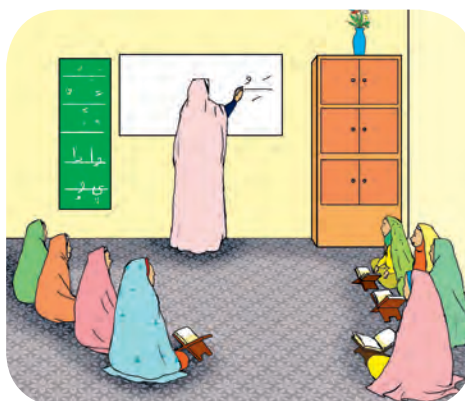
و بعد از نماز برای یک‌دیگر دُعا می‌کنیم.

صادق به پدر گفت: من دوست دارم هر شب در مسجد نماز بخوانم و

به حرف‌های پیش‌نماز گوش دهم.

به تصویرهای بالا نگاه کن.

★ برای هر تصویر یک جمله بگو.

★ نام مسجد محلّه خود را بگو.

بدانیم که

پیش‌نماز برای مردم صُحبت کرد.

پیش‌نماز برای مردم حَرف زد.

ما بعد از نماز دُعا می‌کنیم.

ما بعد از نماز با خدا حرف می‌زنیم.

صُحبت کرد: حرف زد

دُعا می‌کنیم: با خدا حرف می‌زنیم.

فکر کن و بگو

★ صادق با پدرش کجا رفت؟

★ در نماز با چه کسی صحبت می‌کنی؟

بگرد و پیدا کن

★ کلمه‌های زیر را در متن پیدا کن.

مسجد- صُحبت- دعا- پیش‌نماز- بخوانم

این کتاب برای مریم است.

کتابِ مریم

این لباس برای حمید است.

لباسِ حمید

این لانه برای پرنده است.

لانه‌ی پرنده

* حالا تو بگو:

این کفش برای امید است.

..... کفش

این سفره برای مادر بزرگ است.

.....

این شانه برای سارا است.

.....

– «خانه‌ی خدا، حرف‌های پیش‌نماز»

را در متن درس پیدا کن و بگو.

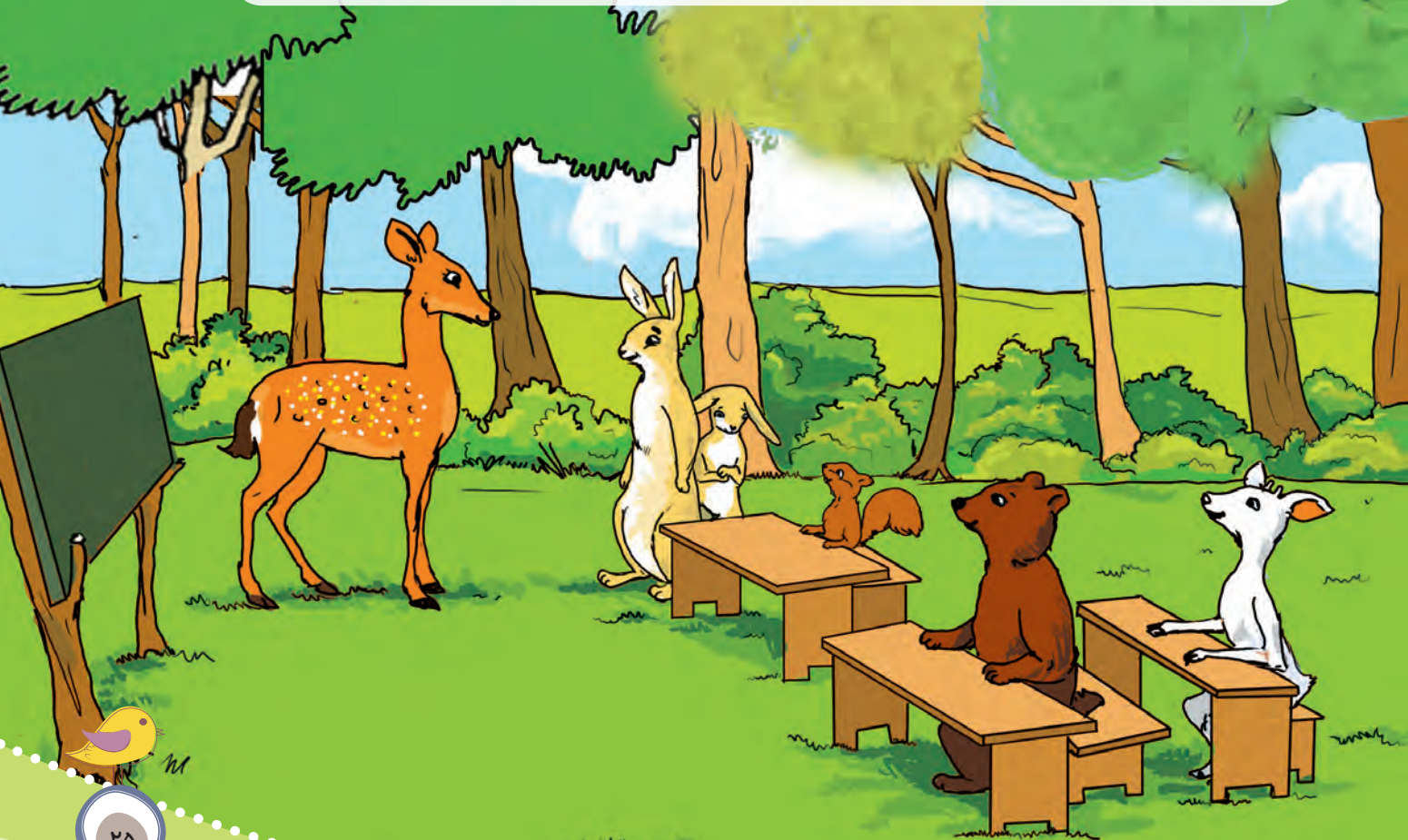
می‌توانم بخوانم

دوستِ جدید

در جنگلِ سبز، یک مدرسه‌ی زیبا است.

معلم این مدرسه، آهو خانم است. او چیزهای خوبی به بچه‌ها یاد می‌دهد.

خرگوش کوچولو تازه به آن مدرسه آمده بود و دوستی نداشت. وقتی معلم دید که خرگوش در حیاط مدرسه تنها است،

به بچه‌ها گفت: خرگوش کوچولو تازه به مدرسه‌ی ما آمده است. همه باید
با او مهربان باشیم تا او خوش‌حال باشد.
از آن روز به بعد خرگوش کوچولو دیگر تنها نبود و همه‌ی بچه‌ها با او
دوست بودند.

فصل دوم

بهداشت

درس ۴: تمیز باشیم

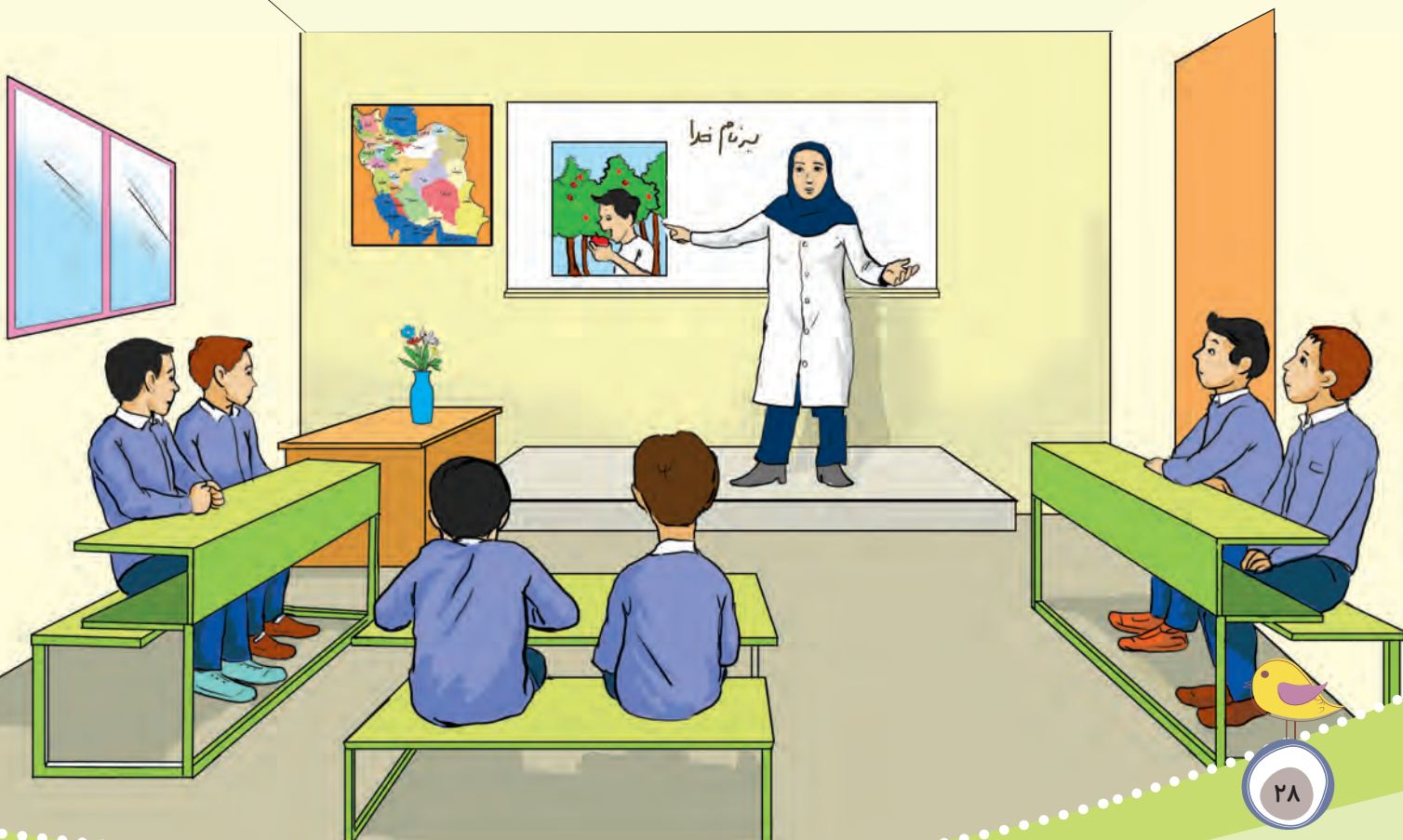
روز شنبه، معلّم بهداشت به کلاس آمد.

او داستان پسری را گفت که با دست کثیف میوه خورد.

نام این پسر امیر بود.

او بعد از این که میوه را با دست کثیف خورد، دل درد گرفت.

مادرش، او را پیش پزشک برد.

پزشک پس از دیدن امیر گفت: پسر، قبل از خوردن میوه و غذا ،
باید دست‌ها را با آب و صابون شست تا بیمار نشویم.
امیر از آن روز، دیگر با دست کثیف میوه نخورد.
معلم بهد اشت گفت: بچه‌های عزیز برای سالم ماندن باید همیشه تمیز
باشید.

به تصویرهای بالا نگاه کن.

★ امین چه کارهایی انجام می‌دهد؟

★ در روز جمعه چه کارهایی انجام می‌دهی؟

بدانیم که

امیر بیمار شد.

امیر مریض شد.

مادر، امیر را پیش پزشک برد.

مادر، امیر را پیش دکتر برد.

بیمار: مریض

پزشک: دکتر

فکر کن و بگو

* چرا امیر دل درد گرفت؟

* مادر امیر را پیش چه کسی برد؟

* چگونه می‌توانیم سالم باشیم؟

بگرد و پیدا کن

* کلمه‌های زیر را در متن پیدا کن.

پزشک - صابون - عزیز - بهداشت - شست

✱ جمله‌های زیر را بخوان.

آرمان بچه را دید.

آرمان بچه‌ها را دید.

بچه‌ها یعنی چند بچه

سارا گل را دوست دارد.

سارا گل‌ها را دوست دارد.

گل‌ها یعنی چند گل

✱ حالا تو بگو:

– میوه‌ها یعنی .....

– خانه‌ها یعنی .....

– درخت‌ها یعنی .....

– کلمه‌های «بچه‌ها» و «دست‌ها»

را در متن درس پیدا کن و بگو.

مسواک

دوست خوب و عزیزم

کوچولوی تمیزم

قبل از صُبحانه، مسواک

دندان را می‌کند پاک

خمیردندان را بردار

روی مسواکت بگذار

مسواک همیشه با ماست

دوست خوب بچه‌هاست

«میترا آریان‌زاده»

با اندکی تصرف و تلخیص

درس ۵: بچه‌ها در پارک

یک روز زیبای بهاری، قرار بود دانش‌آموزان کلاس دوم با آموزگار خود به پارک بروند.

آنها با خوشحالی سوار ماشین شدند و به پارک رفتند.
باغبان به گل‌ها و سبزه‌ها آب می‌داد. همه به او سلام کردند.
خانم آموزگار گفت: بچه‌های خوب، ما باید آشغال‌ها را در سطل زباله
بریزیم تا پارک پاکیزه و زیبایی داشته باشیم.

به تصویرهای بالا نگاه کن.

★ برای هر تصویر یک جمله بگو.

★ آشغال‌های خود را در کجا می‌ریزی؟

بدانیم که

ما باید پارک را پاکیزه نگه داریم.

ما باید پارک را تمیز نگه داریم.

آشغال‌های خود را در سطل زباله بریزید.

آشغال‌های خود را در سطل آشغال بریزید.

پاکیزه: تمیز

زباله: آشغال

فکر کن و بگو

★ دانش‌آموزان کلاس دوم به کجا رفتند؟

★ چرا باید در پارک آشغال‌ها را در سطل زباله بریزیم؟

بگرد و پیدا کن

★ کلمه‌های زیر را در متن پیدا کن.

بهاری- باغبان - سلام کردند- پاکیزه- سطل زباله

غ غ غ غ	صدا
غین	اسم
غاز	کلمه

ق ق	صدا
قاف	اسم
قندان	کلمه

ه ه ه ه ه	صدا
ه	اسم
هویج	کلمه

ح ح	صدا
ح	اسم
حلزون	کلمه

* حالا تو بگو:

دو کلمه که نشانه‌ی (غ غ غ غ) داشته باشد.

دو کلمه که نشانه‌ی (ح ح) داشته باشد.

کلمه‌هایی که نشانه‌ی « ق ق » و « ه ه ه ه » دارند،

را در متن درس پیدا کن و بگو.

می‌توانم بخوانم

چه خانه‌ی تمیزی !

در جنگل سبز، سَنَجاب خانم یک خانه‌ی زیبا و پاکیزه دارد.
او هر روز صُبح پنجره‌ها را پاک می‌کند و خانه‌ی خود را جارو می‌کند.
خانه‌ی او تمیز و مرتَّب است.
یک روز دوستان سَنَجاب خانم به دیدن او آمدند.
سَنَجاب خانم برای آن‌ها میوه آورد.

وقت شام، سفره را پهن کرد و برای هر یک از آن‌ها یک بشقاب، قاشق
و لیوان تمیز آورد.

همه از تمیز بودن سنجاب خانم لذت بردند و گفتند:

به به! چه سنجاب تمیزی!

فصل سوم

اخلاق فردی و اجتماعی

درس ۶ : مهمان عزیز

صبحِ جمعه بود.

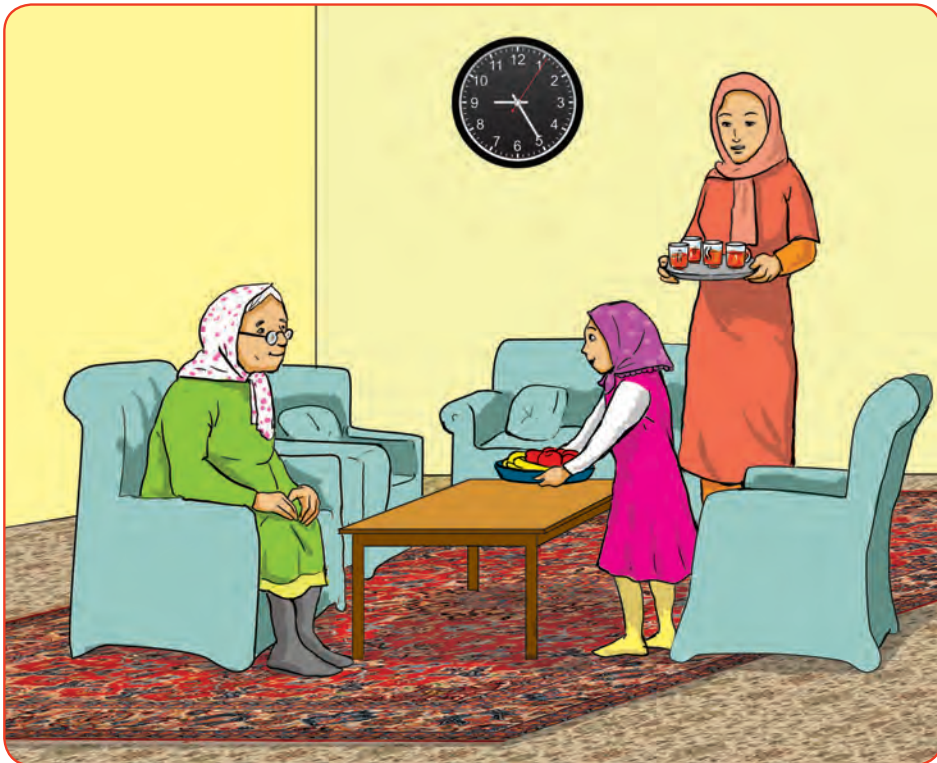
مریم با صدای زنگ از خواب بیدار شد.

پدر و مادر بزرگ وارد خانه شدند.

مریم با خوشحالی سلام کرد و مادر بزرگ را بوسید.

بعد از خوردن صبحانه، مریم در آوردن میوه به مادر کمک کرد و برای

مادر بزرگ میوه گذاشت.

مادربزرگ از شهر کاشان، گلاب و شیرینی آورده بود.

او به مریم یک روسری زیبا داد.

آنها از مادربزرگ تشکر کردند.

به تصویرهای بالا نگاه کن.

✱ برای هر تصویر یک جمله بگو.

✱ قبل از رفتن به مهمانی چه کارهایی انجام می‌دهی؟

بدانیم که

پدر وارد حیاط شد.

پدر داخل حیاط شد.

او یک روسری زیبا دارد.

او یک روسری قشنگ دارد.

وارد: داخل

زیبا: قشنگ

فکر کن و بگو

* مادر بزرگ از کدام شهر آمده بود؟

* مادر بزرگ برای آن‌ها چه چیزهایی آورده بود؟

* اگر از کسی هدیه بگیرید چه کار می‌کنید؟

بگرد و پیدا کن

* کلمه‌های زیر را در متن پیدا کن.

کاشان - وارد - روسری - گلاب - گذاشت

مریم ناراحت است.

مریم خوش حال است.

زهرا کیف ندارد.

زهرا کیف دارد.

✱ حالا تو بگو:

این در ..... است.

این در ..... است.

آرش توپ ..... .

آرش توپ ..... .

کلمه‌های «خواب» و «بیدار»
را در متن درس پیدا کن و بگو.

درس ۷ : تلفن

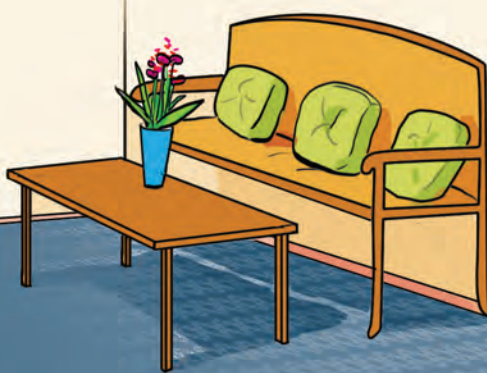

دیروز امین به حامد تلفن زد.

حامد همراه پدر و مادرش برای زندگی به شهر آبادان رفته بود.

وقتی حامد صدای تلفن را شنید گوشی را برداشت.

امین گفت: سلام، منزل آقای وحیدی؟

حامد گفت: بله، سلام امین جان، حالت چه طور است؟

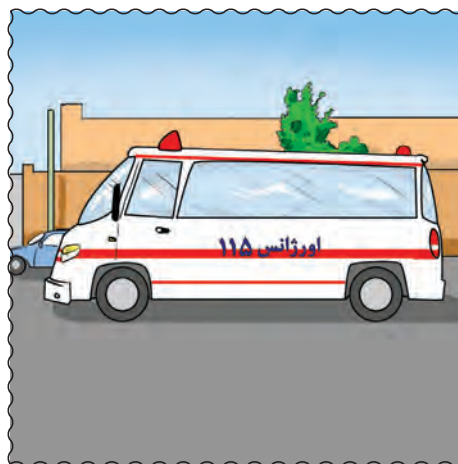
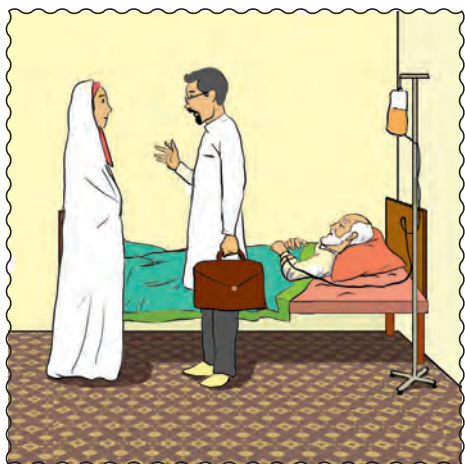
امین گفت: خوب هستم، متشکرم.

دلم برای تو تنگ شده است.

بعد از این که آن‌ها با هم صحبت کردند، امین از حامد خداحافظی کرد و

گوشی را گذاشت.

به تصویرهای بالا نگاه کن.

★ برای هر تصویر یک جمله بگو.

★ مادر با چه شماره تلفنی تماس گرفت؟

بدانیم که

امین گفت: متشکرم.

امین گفت: تشکر می‌کنم.

حامد گفت: منزل آقای امیری؟

حامد گفت: خانهی آقای امیری؟

متشکرم: تشکر می‌کنم

منزل: خانه

فکر کن و بگو

★ نام دوست امین چه بود؟

★ دوست امین به کدام شهر رفت؟

★ چرا امین به دوستش تلفن کرد؟

بگرد و پیدا کن

★ کلمه‌های زیر را در متن پیدا کن.

زندگی - گوشی - منزل - متشکرم - خداحافظی

صدا	ذ
اسم	ذال
کلمه	غَذا

صدا	ظ
اسم	ظا
کلمه	ناظم

صدا	ز
اسم	زِ
کلمه	زَنبُور

صدا	ض ض
اسم	ضاد
کلمه	مَرِیض

* حالا تو بگو:

دو کلمه که نشانه‌ی (ظ) داشته باشد.

دو کلمه که نشانه‌ی (ض ض) داشته باشد.

کلمه‌هایی که نشانه‌های «ز» «ذ» «ظ» دارند.

را در متن درس پیدا کن و بگو.

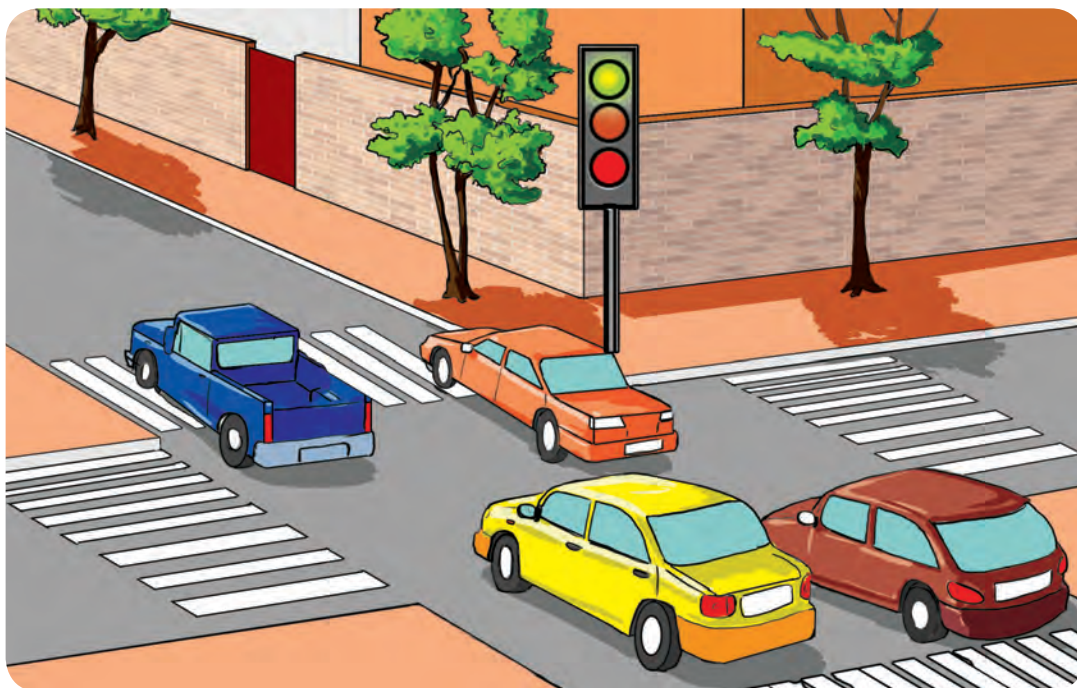
تلفن

تا تلفن صدا کرد	خنده کنان دویدم
صدای بابایم را	از توی آن شنیدم
شنیدم او لُپَم را	مثل همیشه بوسید
من این‌جا خنده کردم	بابا از آن‌جا خندید
وقتی که خنده می‌کرد	انگاری پشت در بود
صدای بابا این‌جا	اما خودش سفر بود

«افسانه شعبان‌نژاد»

درس ۸ : چراغ راهنما

بچه ها این چراغ راهنما است.

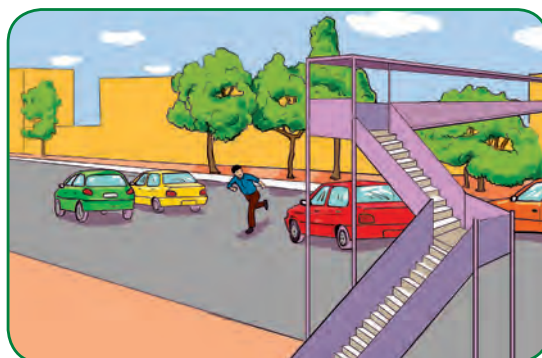
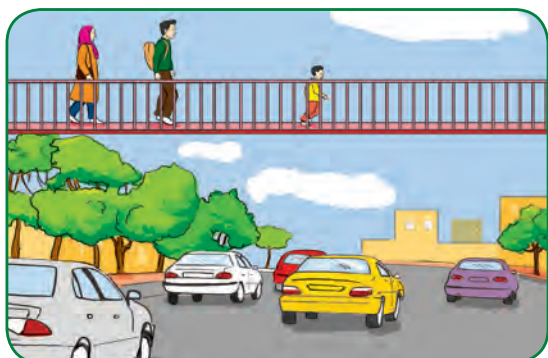
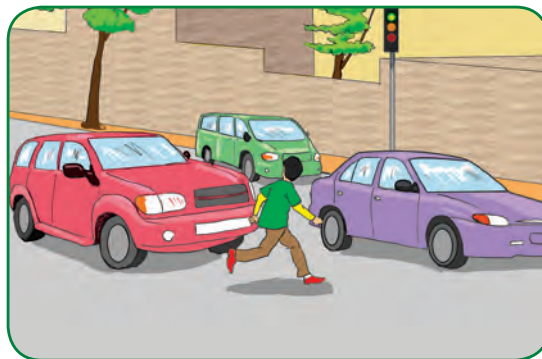
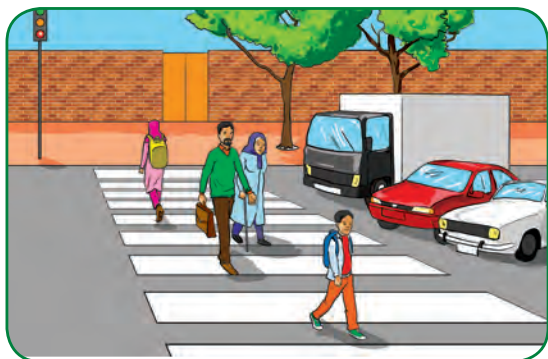
چراغ راهنما سه رنگ دارد: قرمز، زرد، سبز

در کنار چراغ راهنما، خیابان خط کشی شده است.

این خط کشی برای گذشتن از خیابان است.

ما به راحتی می‌توانیم از خط کشی رد شویم.

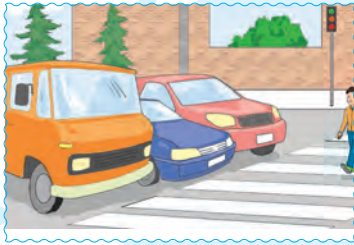

به تصویرهای بالا نگاه کن.

★ برای هر تصویر یک جمله بگو.

★ کدام یک از کارهای بالا درست است؟ آنها را بگو.

بدانیم که

خط کشی برای گذشتن از خیابان است.

خط کشی برای رد شدن از خیابان است.

ما به راحتی از خطکشی رد می‌شویم.

ما به آسانی از خطکشی رد می‌شویم.

گذشتن: رد شدن

به راحتی: به آسانی

فکر کن و بگو

★ چراغ راهنمایی چند رنگ دارد؟

★ برای گذشتن از خیابان باید از کدام قسمت رد شویم؟

بگرد و پیدا کن

★ کلمه‌های زیر را در متن پیدا کن.

چراغ راهنما - گذشتن - به راحتی - کنار - خط کشی

✱ این جمله‌ها را با صدای بلند بخوان:

این خیابان است.

پوریا به خانه آمد.

میوه‌ی این درخت زیاد است.

✱ حالا تو بگو :

مدرسه‌ی ما نزدیک خیابان است.

پوریا از مدرسه آمد.

آرمان زیاد درس می‌خواند.

کلمه‌ی «خیابان»

را در متن درس پیدا کن و بگو.

می‌توانم بخوانم

دانی، خرس با آداب

در جنگل سبز، خرس کوچکی به نام دانی زندگی می‌کند.

او خرس با آداب و تمیزی است.

دانی، به بزرگ‌ترها احترام می‌گذارد. وقتی به جایی وارد می‌شود، سلام می‌کند.

او در مدرسه به حرف‌های معلم گوش می‌دهد و در خانه درس‌های خود را می‌خواند.

دانی هر شب زود می‌خوابد تا صبح زود از خواب بیدار شود.

آفرین بر دانی!

فصل چہارم

طبیعت

درس ۹ : داستان یک درخت

من دانه‌ای کوچک بودم.
روزی کشاورز من را در زمین کاشت.
او به من آب می داد. و مراقب من بود.
خورشید با نور خود به من گرما می داد.
کم کم بزرگ شدم. حالا من یک درخت زیبا هستم.
یک روز با صدای پرنده‌ای از خواب بیدار شدم.
پرنده به من سلام کرد و گفت: چه سیب‌های سرخی داری !

به تصویرهای بالا نگاه کن.

★ داستان تصویرهای بالا را تعریف کن.

★ تا به حال دانه‌ای کاشته ای ؟

بدانیم که

کشاورز مراقب درخت است.

کشاورز مواظب درخت است.

درخت سیب سرخ دارد.

درخت سیب قرمز دارد.

مراقب: مواظب

سرخ: قرمز

فکر کن و بگو

★ چه کسی دانه را در زمین کاشت؟

★ پرنده به درخت چه گفت؟

★ چگونه می‌توانیم از یک درخت مراقبت کنیم؟

بگرد و پیدا کن

★ کلمه‌های زیر را در متن پیدا کن.

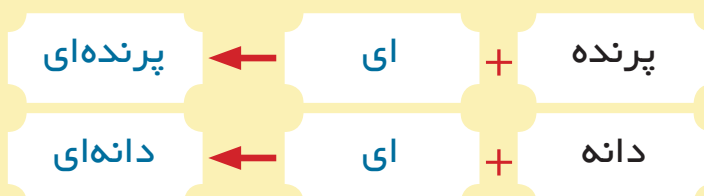
کشاورز - مراقب - کاشت - هستم - گرما

* به کلمه‌هایی که صدای آخر آن‌ها «ه» است اگر «ای» اضافه شود

به این صورت می‌خوانیم:

* حالا تو بگو:

این کلمه‌ها چگونه خوانده می‌شوند؟

جوجه + ای ← .....

میوه + ای ← .....

ستاره + ای ← .....

لانه + ای ← .....

کلمه‌های «دانه‌ای» و «پرنده‌ای»

را در متن درس پیدا کن و بگو.

درس ۱۰ : چهار فصل

فصل بهار

هر سال چهار فصل دارد. بهار، تابستان،
پاییز و زمستان.
بهار فصل اول سال است. در بهار هوا
کم کم گرم می‌شود و درخت‌ها برگ و
شکوفه می‌دهند.

فصل تابستان

بعد از بهار فصل تابستان است. در این
فصل هوا خیلی گرم می‌شود.
درخت‌ها میوه می‌دهند.
در تابستان مدرسه‌ها تعطیل است.

پاییز فصل سوم سال است. در این فصل هوا کم کم سرد می شود. برگ درختها زرد می شوند و می ریزند. در پاییز مدرسه‌ها باز می شوند.

زمستان آخرین فصل سال است. در زمستان هوا خیلی سرد می شود و برف می بارد. در این فصل درختها برگ ندارند.

همه‌ی ما از تماشای فصل‌های سال لذت می بریم.

به تصویرهای بالا نگاه کن.

★ برای هر تصویر یک جمله بگو.

★ کدام فصل را بیشتر دوست داری؟

بدانیم که

در فصل زمستان خیلی برف می بارد.

در فصل زمستان زیاد برف می بارد.

همه‌ی ما از تماشای فصل‌ها لذّت می‌بریم.

همه‌ی ما از دیدن فصل‌ها لذّت می‌بریم.

خیلی: زیاد

تماشا: دیدن

فکر کن و بگو

✱ هر سال چند فصل دارد؟

✱ در کدام فصل مدرسه‌ها باز می‌شوند؟

✱ حالا چه فصلی از سال است؟

بگرد و پیدا کن

✱ کلمه‌های زیر را در متن پیدا کن.

شکوفه - تعطیل - تماشای - لذّت - می‌شوند.

✱ به شکل نوشتن کلمه‌های زیر دقت کنید.

می + خورد ← می‌خورد

می + دهد ← می‌دهد

می + گوید ← می‌گوید

می + آورد ← می‌آورد

✱ حالا تو بگو:

می + سازد ← .....

می + کارد ← .....

می + بارد ← .....

می + داند ← .....

کلمه‌هایی که «می» دارند،

را در متن درس پیدا کن و بگو.

با دست‌های کوچکم   یک رود جاری می‌کشم
 صد تا شکوفه، صد درخت   دشتی بهاری می‌کشم
 با این دو پای کوچکم   در دشت زیبا می‌دوم
 هر غنچه را بو می‌کشم   یک بچه آهو می‌شوم
 پیش دو چشمم آسمان   هم رنگ دریا می‌شود
 به‌به، میان چشم من   دنیا چه زیبا می‌شود
 «مهری ماهوتی»

درس ۱۱ : روستای زیبا

چه روستای آبادی !

نزدیک روستا یک کوه است.

چه کوه بلندی !

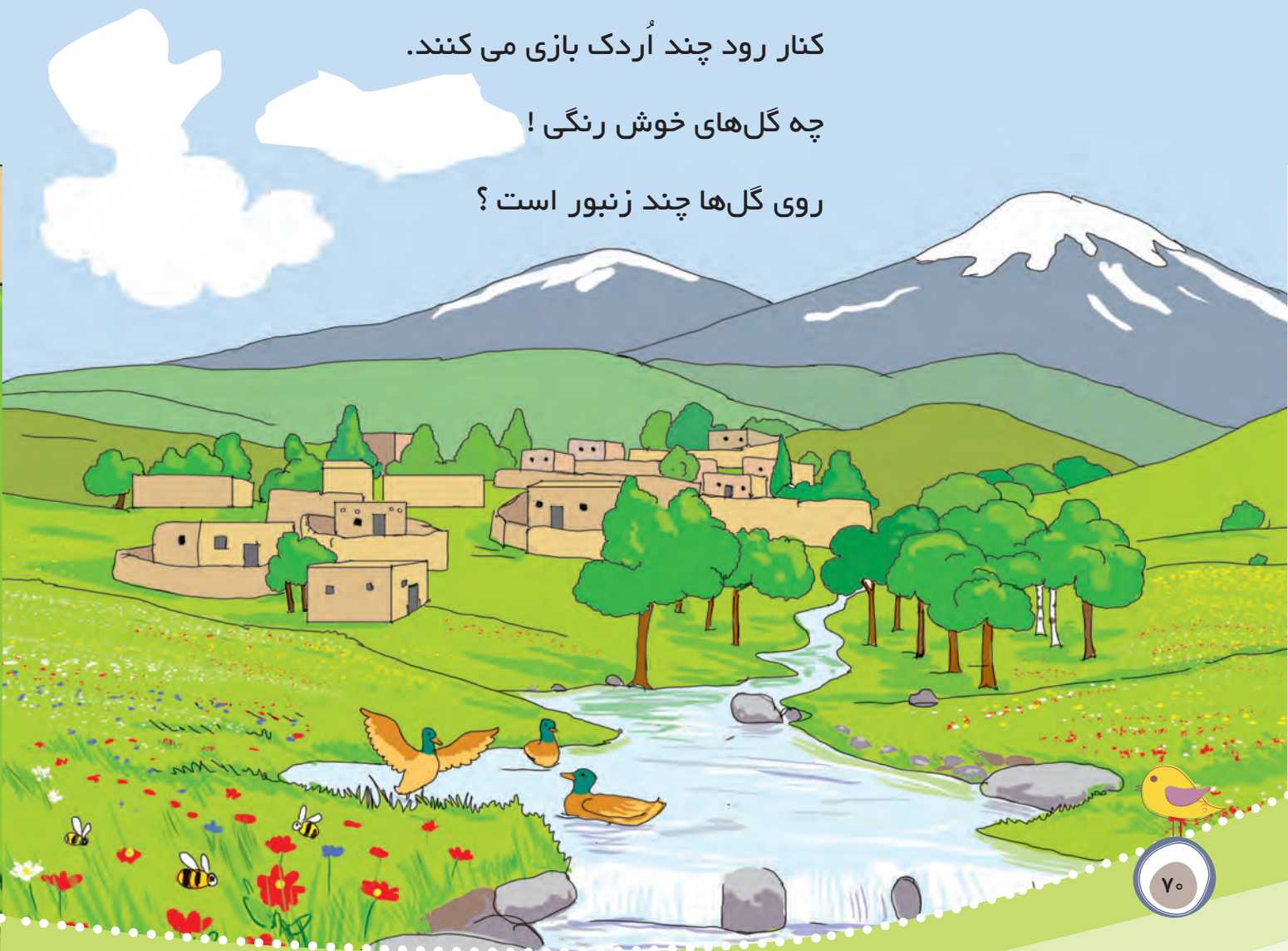
بالای کوه پر از برف است.

چه رود پر آبی !

کنار رود چند اردک بازی می کنند.

چه گل‌های خوش رنگی !

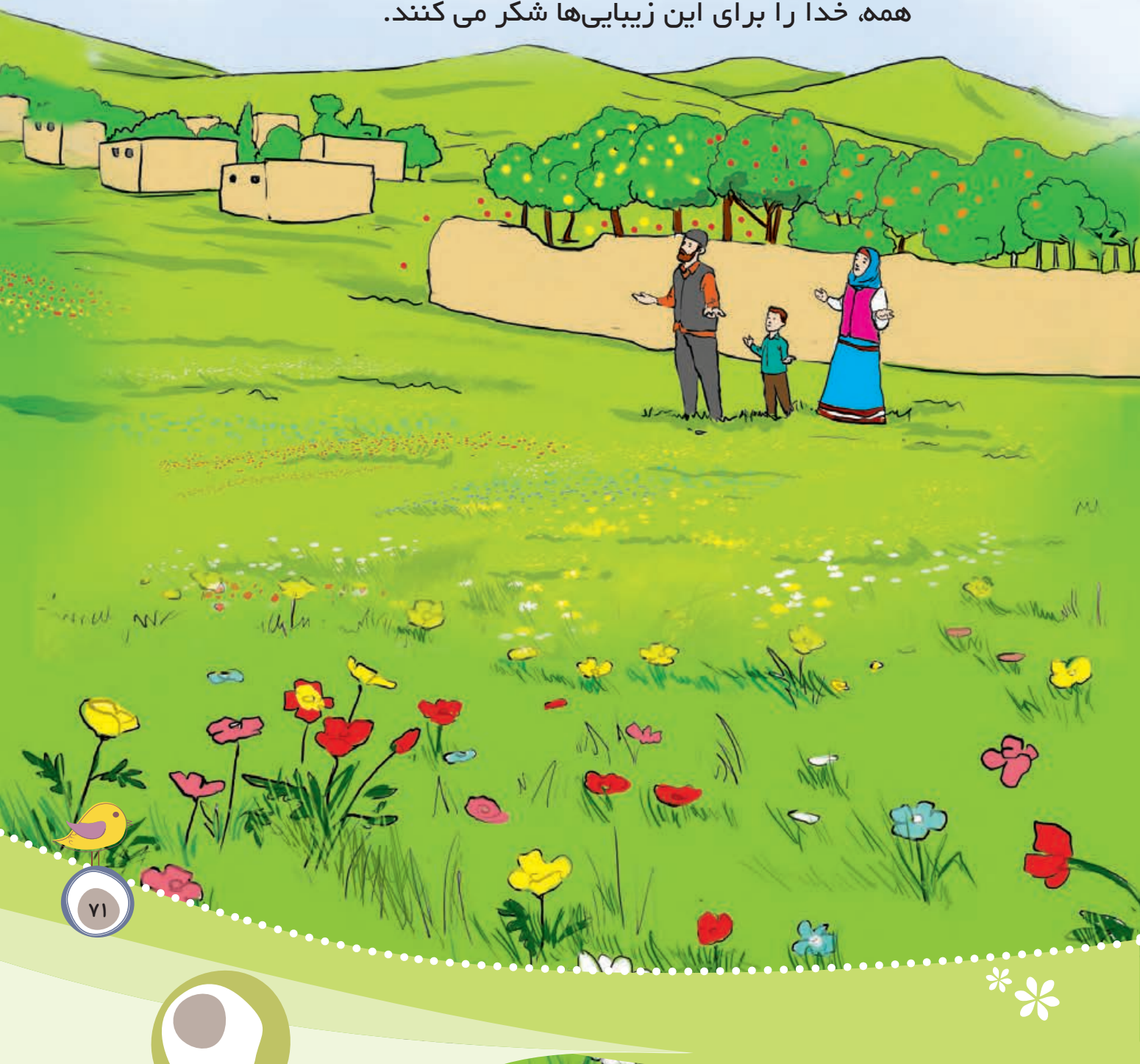
روی گل‌ها چند زنبور است ؟

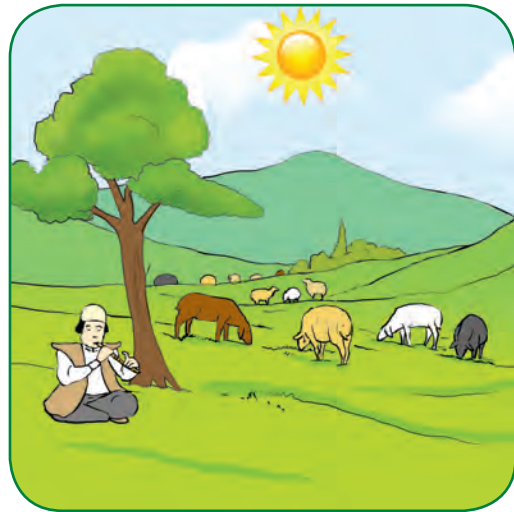
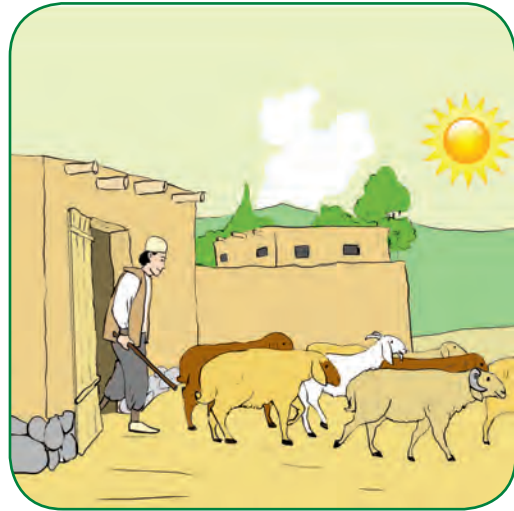
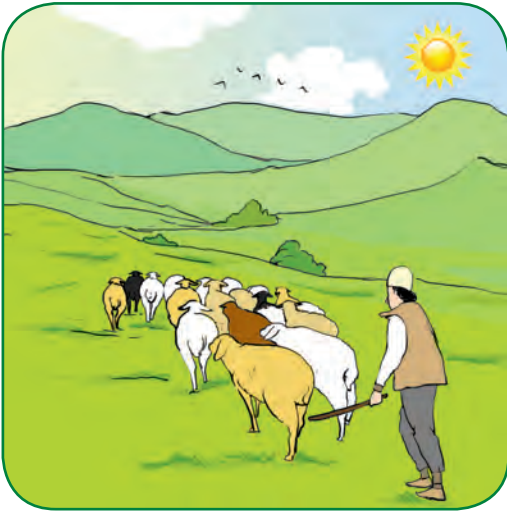

چه باغ‌های بزرگی!
باغ‌ها پر از درخت است.
چه درخت‌های سرسبزی!
زیر درخت پر از میوه است.
چه مردم خوبی!
آن‌ها با هم مهربان هستند.

همه، خدا را برای این زیبایی‌ها شکر می‌کنند.

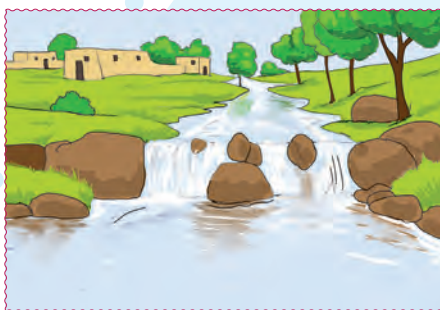

به تصویرهای بالا نگاه کن.

★ داستان تصویرهای بالا را بگو.

★ چه کسی از گوسفندان مراقبت می‌کند؟

بدانیم که

این رود پر آب است.

این رود آب زیاد دارد.

ما خدا را شکر می‌کنیم.

ما از خدا تشکر می‌کنیم.

پر آب: آب زیاد

شکر می‌کنیم: تشکر می‌کنیم

فکر کن و بگو

★ در روستا چه زیبایی‌هایی می‌بینید؟

★ چرا باید خدا را شکر کنیم؟

★ نام شهر یا روستای خود را بگو.

بگرد و پیدا کن

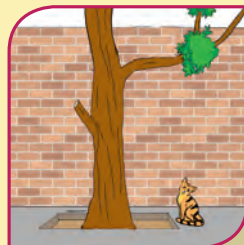
★ کلمه‌های زیر را در متن پیدا کن.

آبادی - کوه بلندی - پر آبی - باغ‌های - شکر می‌کنند

این گربه **بالای** درخت است.

این گربه **پایین** درخت است.

رود، **کم** آب است.

رود، **پر** آب است.

* حالا تو بگو.

توپ ..... **میز** است.

توپ ..... **میز** است.

این خرگوش ..... **است.**

این خرگوش ..... **است.**

– کلمه‌های «**روی**» و «**زیر**»

را در متن درس پیدا کن و بگو.

موش و گل‌های جنگل

می‌توانم بخوانم

در جنگل سبز، موش کوچکی زندگی می‌کرد.

او هر جا گل زیبایی را می‌دید آن را می‌چید.

مادر به او می‌گفت: این کار، باعث پژمرده شدن گل‌ها

می‌شود.

او به حرف‌های مادر گوش نکرد.

یک شب موش کوچک در خواب دید که جنگل هیچ گلی ندارد.
آنجا دیگر زیبا و خوش بو نبود.
وقتی بیدار شد از این که جنگل هنوز پر از گل بود خیلی خوشحال
شد و گفت:
«من گل‌ها را دوست دارم و آن‌ها را نمی‌چینم»

فصل پنجم

ایران من

درس ۱۲ : ایران وطن ما

نام کشور ما ایران است .

ما در ایران زندگی می‌کنیم .

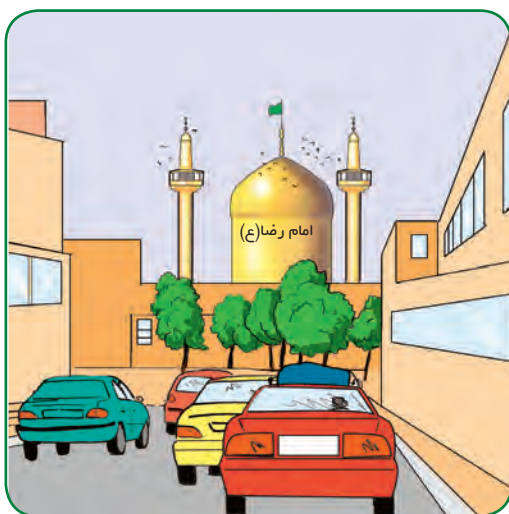
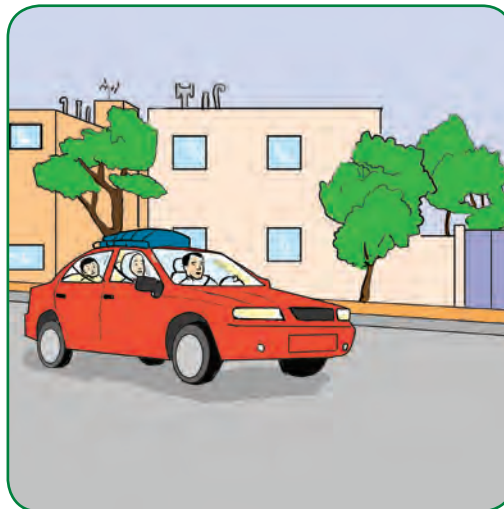
کشور ما بزرگ است و جاهای زیبایی مثل : دریا ، کوه و دشت دارد .

پرچم کشور ما سه رنگ دارد .

رنگ های پرچم ما سبز ، سفید و قرمز است .

ما وطن زیبای خود را دوست داریم .

به تصویرهای بالا نگاه کن.

★ برای هر تصویر یک جمله بگو .

★ دوست داری به کدام شهر ایران سفر کنی ؟

بین و بگو

ایران وطن ما است .

ایران کشور ما است .

ایران جاهای زیبایی مثل کوه ، جنگل دارد.

ایران جاهای زیبایی مانند کوه ، جنگل دارد.

وطن : کشور

مثل: مانند

فکر کن و بگو

★ پرچم کشور ایران چند رنگ دارد ؟

★ نام کشور خود را بگو .

بگرد و پیدا کن

★ کلمه‌های زیر را از متن درس پیدا کن.

وطن - دشت - کوه - پرچم - زندگی می کنیم

ط	صدا
طا	اسم
طناب	کلمه

ت ت	صدا
تِ	اسم
تاب	کلمه

ص ص	صدا
صاد	اسم
صادق	کلمه

س س	صدا
سین	اسم
سیب	کلمه

* حالا تو بگو:

دو کلمه که نشانه ی « ت ت » داشته باشند .

دو کلمه که نشانه ی « ص ص » داشته باشند .

کلمه هایی که نشانه ی « ت ت » ، « ط » ، « س س » دارند،

را در متن درس پیدا کن و بگو .

پرچم

خانه ی زیبای ما	باغ سبز میهن است
با سه رنگ آشنا	پرچمی دارد قشنگ
رنگ های شاد آن	قرمز و سبز و سفید
زیر سقف آسمان	ایستاده سرافراز
روی آن قلب سفید	لاله ای خوش رنگ است
هم نشانی از شهید	هم نشانی از خداست

«مهری ماهوتی»

درس ۱۳ : سفر به آستارا

تابستان گذشته من با پدر و مادرم به آستارا رفتیم.
ما از دیدن جنگل و کوه خیلی لذت بردیم.
در آستارا به کنار دریا رفتیم، آنجا هوای خوبی داشت.
مردم زیادی در کنار دریا بودند. من با پدرم در دریا شنا کردم.
مادر با ماهی یک غذای خوشمزه درست کرد.
در آستارا به ما خیلی خوش گذشت.

به تصویرهای بالا نگاه کن.

* داستان تصویرهای بالا را تعریف کن.

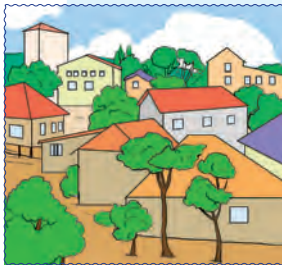
* ماهیگیر با چه وسیله‌ای ماهی می‌گیرد؟

بدانیم که

تابستان گذشته به سفر رفتیم.

تابستان قبل به سفر رفتیم.

ما به آستارا رفتیم.

ما به یکی از شهرهای شمال رفتیم.

گذشته: قبل

آستارا: یکی از شهرهای شمال

فکر کن و بگو

* داستان درس در مورد سفر به کدام شهر است؟

* آب و هوای آستارا چگونه بود؟

* آیا تا به حال به کنار دریا رفتی؟

بگرد و پیدا کن

* کلمه‌های زیر را در متن پیدا کن.

تابستان - جنگل - کنار دریا - رفتیم - شنا

زهرا

عمو

عموی زهرا

خوب

هوا

هوای خوب

عموی زهرا از سفر آمد.

گرگان هوای خوب دارد.

* حالا تو بگو:

بلند

مو

خوش مزه

غذا

کلمه‌های « هوای خوبی » و « غذای خوش مزه »

را در متن درس پیدا کن و بگو.

می‌توانم بخوانم

سفر مرغابی

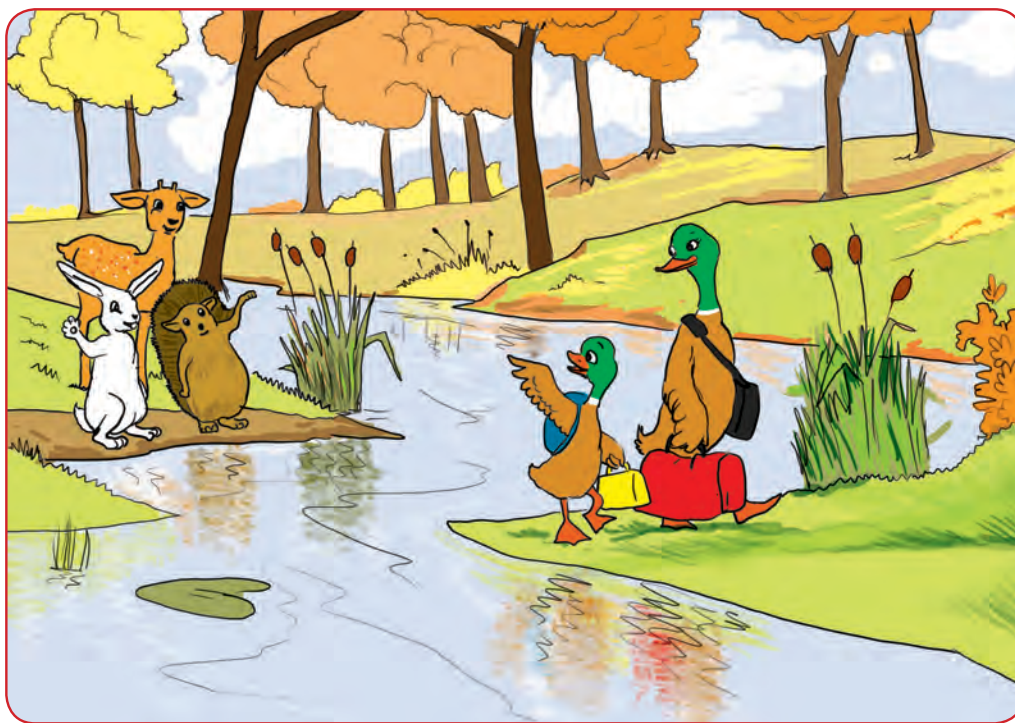

فصل پاییز بود.

در جنگل سبز، هوا سرد شده بود.

مرغابی کوچک، در کنار رودخانه بازی می‌کرد.

مادر، او را صدا کرد و گفت: هوا سرد شده است، باید به جای گرم برویم.
مرغابی کوچک از دوستان خود خداحافظی کرد و به آنها گفت:
وقتی دوباره هوا گرم شود ما به جنگل سبز برمی‌گردیم.

فصل ششم

مناسبت‌ها

درس ۱۴ : حضرت محمد (ص)

در شهر مکه کودکی به دنیا آمد.

آن کودک بسیار مهربان و با ادب بود.

او هیچ وقت دروغ نمی گفت و به همه کمک می کرد.

مردم او را خیلی دوست داشتند.

این کودک کم کم بزرگ شد و خدا او را برای راهنمایی مردم انتخاب کرد.

او حضرت محمد(ص) بود.

حضرت محمد(ص) پیامبر است.

ما هر سال، روزی را که حضرت محمد(ص) به پیامبری رسید جشن می‌گیریم.

به تصویرهای بالا نگاه کن.

✱ برای هر تصویر یک جمله بگو.

✱ روز تولد پیامبر (ص) چه کارهایی انجام می‌دهی؟

بدانیم که

این شهر مکه است.

در این شهر خانهی خدا است.

او یک کودک است.

او یک بچهی کوچک است.

مکه: شهری که خانهی خدا در آن قرار دارد

کودک: بچهی کوچک

فکر کن و بگو

★ نام پیامبر ما چیست؟

★ پیامبر در کدام شهر به دنیا آمد؟

★ چرا همه آن کودک را دوست داشتند؟

بگرد و پیدا کن

★ کلمه‌های زیر را در متن پیدا کن.

حضرت محمد(ص) - پیامبر - مکه - راهنمایی - انتخاب کرد

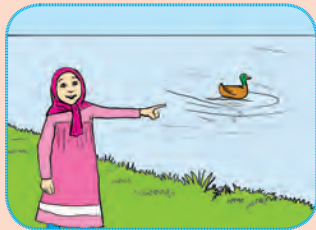

آن توپ است.

این توپ است.

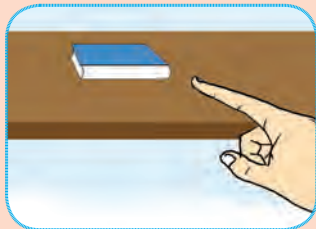

آن اردک است.

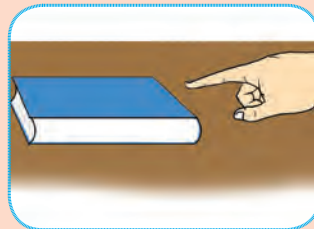

این اردک است.

★ حالا تو بگو:

..... کتاب است.

..... کتاب است.

کلمه‌های «آن کودک» و «این کودک»

را در متن درس پیدا کن و بگو.

پیامبر ما

پیامبر عزیز ما	با روی پر خنده و شاد
همیشه و در همه جا	به هر کسی سلام می‌داد
سلام‌های قشنگ او	همیشه بود شنیدنی
مثل گل محمدی	ناز و لطیف و چیدنی
از آسمان لب‌هایش	سلام و خنده جاری بود
هوای کوچه‌های شهر	از سلامش بهاری بود

«سید محمد مهاجرانی»

درس ۱۵ : عید نوروز

اولین روز فصل بهار، نوروز نام دارد.

مردم ایران عید نوروز را جشن می‌گیرند.

آن‌ها خانه‌ی خود را تمیز می‌کنند و لباس پاکیزه می‌پوشند و کنار سفره

هفت سین نشسته و برای یک‌دیگر دعا می‌خوانند.

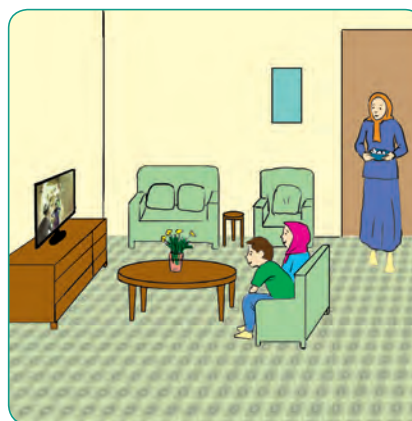

در نوروز مردم ایران به دیدار دوستان خود می‌روند و سال نو را
به هم تبریک می‌گویند.

همه‌ی مردان و زنان ایران نوروز را دوست دارند.

به تصویرهای بالا نگاه کن.

★ برای هر تصویر یک جمله بگو.

★ در سفره هفت سین چه چیزهایی می‌گذاری؟

بدانیم که

اوّلین روز فصل بهار نوروز است.

روزِ اوّل فصل بهار نوروز است.

مردم به دیدار هم می‌روند.

مردم به دیدن هم می‌روند.

اوّلین روز: روزِ اوّل

دیدار: دیدن

فکر کن و بگو

★ اوّلین روز فصل بهار چه نام دارد؟

★ در نوروز مردم به دیدن چه کسانی می‌روند؟

★ قبل از نوروز چه کارهایی انجام می‌دهیم؟

بگرد و پیدا کن

★ کلمه‌های زیر را در متن پیدا کن.

اوّلین - نوروز - نشستہ - دیدار - تبریک می‌گویند

★ جمله‌های زیر را بخوان.

دانش‌آموز به مدرسه می‌رود.   دانش‌آموزان به مدرسه می‌روند.

دانش‌آموزان یعنی چند دانش‌آموز

سارا درخت را دید.   سارا درختان را دید.

درختان یعنی چند درخت

★ حالا تو بگو:

مردان یعنی .....   پسران یعنی .....

کلمه‌های «دوستان»، «مردان» و «زنان»

را در متن درس پیدا کن و بگو.

می‌توانیم بخوانیم

روزِ ورزش

در جنگل سبز روز اوّل تابستان، روزِ ورزش نام دارد.
حیوانات جنگل هر سال این روز را جشن می‌گیرند.
در روز جشن همه برای مسابقه‌ی دو آماده بودند.
با صدای سوت داور، همه شروع به دویدن کردند.

در پایان مسابقه خرگوش برنده شد و همه برای او دست زدند.
در روز ورزش به همه‌ی حیوانات خوش گذشت.
آن‌ها ورزش را دوست دارند. ورزش باعث سلامتی می‌شود.

شکرِ خدای مهربان

خدایا از تو تشکر می‌کنم که به من پدر و مادر خوب و
آموزگار دانا و مهربان دادی تا خوب بودن را به من یاد بدهند.
ای خدای بزرگ، تو را شکر می‌کنم که به من کمک کردی تا کلاس
دوم را به خوبی به پایان برسانم.

